

שׁוֹבֵה יִשְׂרָאֵל

בס"ד, שב"ק יום הכיפורים י' תשרי תשע"ב | גליון 471

דברי הימים

רבי עקיבא

ביום הכיפורים שנת ג' אלפים התרפ"א, נסתלק על קידוש השם התנא הנורא רבי עקיבא בן יוסף, מארבעה שנכנסו לפרדס, ונכנס ויצא בשלום. כמה געגועים והרהורי תשובה מכילות המילים: **רבי עקיבא!**

אחר מיתת רבי שמעון בן גמליאל ורבי ישמעאל, גזרה מלכות הרשעה שמד על ישראל שלא יעסקו בתורה. מה עשה רבי עקיבא? הלך והקהיל קהילות ברבים וישב ודרש. בא פפוס בן יהודה ומצאו לרבי עקיבא שהיה עוסק בתורה ודורש ומקהיל קהילות ברבים... אמרו, לא היו ימים מועטים עד שתפסו את רבי עקיבא וחבשוהו בבית הסוהר, ותפסו את פפוס בן יהודה וחבשוהו אצלו. אמר לו רבי עקיבא: פפוס, למה הביאך לכאן? אמר לו: אשריך רבי עקיבא שנתפסת על דברי תורה... והיה יהושע הגרסי משמשו בכל יום... כשהגיע יום הכפורים, היה יהושע הגרסי נפטר ממנו והלך לביתו. אותו היום היה רבי עקיבא מיתדין קומי טורנוסורופוס, והגיע זמן קריאת שמע, והיו סורקין לבשרו במסרקות של ברזל... והוא קורא קריאת שמע... ואף תלמידיו אמרו לו: רבינו, עד כאן! אמר להם: כל ימי הייתי מצטער על פסוק ובכל נפשך ואפילו הוא נוטל את נפשך, ואמרת, אימתי יבא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי, לא אקיימנו?! יצאתה נשמתו באחד. יצתה בת קול ואמרה:

אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד!

אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים, שנאמר, "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם". ואומר, "מקוה ישראל ה'", "מה מקווה מטהר את הטמאים, אף הקדוש ברוך הוא מטהר את ישראל.

מדברי מו"ר ועט"ר רבי יאשיהו יוסף פינטו שליט"א

יד לפושעים

לעשות עכשיו כשהשיער כבר מלבין, השיניים חלקן שבורות והעיניים מתקשות לראות?!... היד, היד לפושעים", **היא עוד תקבל אותי?**

"ואם מן העוף עלה קרבנו לה', והקריב מן התורים או מן בני היונה". ביונים נאמר 'בני יונה' ואילו בתור נאמר 'תורים'. כי היונים כשרים בקטנותם ואילו התורים, רק משעה שנעשים גדולים... כותב שלמה המלך בשיר השירים: **"הניצנים נראו בארץ ועת הזמיר הגיע"**, הניצנים, אלו שנות העלומים המבצבצים בגן החיים... כשספירת החיים השובבה בורחת מקול ה' אל הארץ. אל הגשמיות... ועת הזמיר הגיע, 'זמיר' מלשון 'זמירה', חיתוך וכריתה. חותכים מן התורה, כורתים מן המצוות... וכשמגיע רב החובל ומעיר בזעקותיו מן השינה המתוקה, נהיה פתאום כל כך עצוב: השנים הצעירות חלפו. הניצנים כבר הפכו לגזעים צפודים. הניתן עוד לעשות משהו? כאן מגיע קול התור. קול התור נשמע בארצנו... **התור כשהוא קטן, אינו כשר לקרבן, רק כשהוא גדול. גם דבר כזה יש...**

אל ייאוש, יהודי! התשובה היא הזדמנות אמיתית לכל אחד! גם לך, סבא. כשיזונה הנביא קפץ למים, לא ידע שיבוא דג. על גדר הספינה, נתון בידי המלחים, זה אולי נראה קודר. אבל עמוק במים, יש לקב"ה דגים הרבה שיביאו אותך חזרה, הביתה.

איך לא נרגיש שהרוחות כבר נוקשות על הספינה שלנו... שגלים מאיימים טסים לעברה בדחיפות... אנו ישנים, כל כך עמוק ומתוק, בספינת החיים המנסה לברוח מקול ה' הקורא לנו. **בואו, בואו ילדים, שובו לאלוקים!** בואו לקיים את התורה, למלאות את ייעודכם עלי-אדמות... הקולות הללו מציקים כל כך שאנו מבקשים מקברניט הספינה דבר אחד: אם אפשר, מעט יותר מהר. לברוח, לברוח מהקולות. אל ים החיים, אל עמקי השגרה השוחקת. רק לא לעצור ולפגוש את הקול המאיים הזה פנים אל פנים...

כל כך הרבה התרחקנו מהחוף. בתחילה היו המים שלווים ומבטיחים. אבל יש יד, יד חומלת ואוהבת. אותה יד עליה נאמר **"אתה נותן יד לפושעים"**. זו היא יד שכל היכן שנברח נפגוש אותה. היא תרד אלינו מן השמים; תישלח לעברנו מן התהום; תגיה מן האופק ותפציע מהעלטה. **יהודי, יתן יד ונשוב הביתה!**

היד מתחילה לנער את הספינה, ספינת החיים הנמלטת. מנסים להיאחז בחבלי השינה המתוקה, לטמון את הראש בקרקע כבת-יענה. עד שהספינה מחשבת להישבר וזרועות גברתנית משליכות אותנו מן הספינה. היד האלוקית החומלת, מנפצת לנו את ספינת השעשועים והתענועים. ואז פתאום כל כך מאוחר... החוף כל כך רחוק... **ייאוש! ריבונו של עולם, עכשיו?! מה אפשר**

ר"ת	יציאת השבת	כניסת השבת	ירושלים
19:50	19:09	17:59	ירושלים
19:47	19:11	18:15	ת"א אשדוד
19:46	19:11	18:05	חיפה
19:47	19:11	18:14	ב"ש

השיעור השבועי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א

יתקיים בימי חמישי בשעה 21:00 בהיכל ישיבת שובה ישראל רח' שבט בנימין 34, רובע י"ב, אשדוד. פרטים נוספים בטל: 08-8679897

ניתן לקבל את העלון במייל מידי שבוע, לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com
כמו כן ניתן לקבל במייל את דבר התורה היומי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א
לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com

לסלוח!

את הבן הזה שלך כולם מכירים... לא משום שפניו הזכות משתלבות ביפעת חן בתוך שפע ספרים פתוחים. גם לו משום קולו המהדהד במתיקות כפעמונים במהלך התפילה. דווקא בזכות חזותו הפרועה ועיניו המתרוצצות. כן. גם בן כזה יש לך, שכבר זכה להיפלט מכמה ישיבות ועוד היד נטויה... התפילה אינה בראש מעייניו ולימוד דף גמרא דומה בעיניו כפיצוח הגרעין האטומי.

מה לא עשית בשבילו. כמה כספים למורים פרטיים, חונכים, משגיחים, חברים, בילויים וטיולים מפיגי לחץ. כמה לילות טרוטי שינה, טלפונים מתחננים לכל מי ומי, דמעות ובקשות ללא גבול. מה קיבלת בחזרה? מכה ועוד מכה. כפיות טובה ועוד כפיות טובה. לא תחטא בגוזמא אם תאמר, שכמניין שנותיו הצעירות, חסרו ממניין שנות שיתך... קשה לך לסלוח לו. וכי איך תסלח? פעם אחר פעם בורחות לך מהפה המילים: **לא אסלח לך לעולם!** הרסת לי את החיים! גזלת לי מאות אלפי שקלים שיכלו לשמש לנישואי אחיך ואחיותיך! לא. לא אסלח...

הקדוש ברוך הוא, הוא האבא שלנו וגם אנחנו לפעמים אותו בן שנידח משיבה לשיבה. בכל יום יוצאת בת קול שמתחננת: שובו בנים שובבים! ניתנת לנו הזדמנות להתחיל מחדש ולתקן את העבר, אך אנו מעדיפים לאטום אוזניים ולשקוע במצהלות ילדות. בוקר בוקר, ה' משפיע לנו חיים חדשים. למרות כל מה שהיה, בא! קבל חיים חדשים, פרנסה, בריאות, רק תיזכר באבא שלך ושוב הביתה. אנו לוקחים את כל הדברים הטובים הללו, מבזבזים על בילויים וצעצועים, וחוזרים לבקש עוד פעם בלי בושה. אבא, תביא כסף!... אבא, תביא חיים!... **קשה, קשה לסלוח.**

אבל יום אחד בשנה, השם יתברך קורא לנו לבית הכנסת ואומר לנו: ילדים, אני סולח! למה? סתם. אני סולח... ואז אנחנו מתמוגגים בדמעות, פורקים את מצבורי התסכול שנוצרו מאינספור אכזבות, ופתאום בטוחים שמהיום והלאה יהיה יותר טוב.

אבא יקר! ניסית פעם לקרוא לילד שלך ולומר לו: יעקב, למרות כל מה שהיה, אני סולח! כן, אני סולח לך על הכסף, סולח על החיים, סולח על הכל... למה? סתם, כי אני אוהב אותך! לא. לא בגלל שסוף סוף אתה מתחיל להביא קצת נחת. לא בגלל שכבר שבועיים לא קיבלנו תלונה מהישיבה ואתמול הבאת ציון טוב. סתם כי אני רוצה לסלוח לך...

אולי, אולי אבא, הוא היה מתחיל לבכות כמו שאנחנו בוכים בתפילת נעילה, ולמחרת היה מתחיל יום חדש...

פרי מחשבות

בלשון הפסוק "כי קרוב אליך הדבר מאוד, בפריך ובלבבך לעשותו", נרמזו שלשת אופני החטא עליהם צריך האדם לשוב בתשובה: **בפריך**, זה חטא הדיבור. **בלבבך**, זה חטא המחשבה, **לעשותו**, זה חטא המעשים!

והנה, אודות חטאי המחשבה, הן אמרו חז"ל: מחשבה רעה, אין הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה. ואלו הם אפוא עוונות המחשבה עליהם יש לשוב? אך ישנם כמה הרהורי עבירה החשובים כמעשה, כפי שדרשו חז"ל בפסוק "הנה אנוכי מביא רעה אל העם הזה פרי מחשבותם" (ירמ' ו'), מדבר במי שחטא ושנה, שכיון שעבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו, הותרה לו סלקא דעתך? אלא נעשית לו כהיתר. וכיוון שכל כך קל בעיניו הדבר, חשובה אפילו מחשבתו הרעה כמעשה ממש.

ואפשר נרמז הדבר ע"ד הלצה בדברי חז"ל 'נעשית לו כהיתר'. 'היתר', רמז אל המצוות, אצלן אפילו מחשבה חשובה כמעשה. וכאשר חוטא ושונה, נעשית לו מחשבת העבירה שבדרך כלל לא חשובה כמעשה, כהיתר, אשר בו מחשבה מצטרפת למעשה...

מפראות

הרה"ק רבי דוד ממיקאלייב, היה נוסע בשליחות רבו הבעל שם טוב הקדוש, לעבור לפני העמוד לתפילות הימים הנוראים בכפרים הקטנים הפזורים לרוב ברחבי אוקראינה. פעם הגיע לכפר לקראת יום כיפור, ושמע יהודי מגושם מפזם לו את אחת מנעימות התפילה שהיה נוהג להנעים. קרא ליהודים לבית הכנסת ופתח בפניהם במשל:

פעם עצרה קבוצת נגנים שיכורים לפוש ביער ושכחו כינור אחד מתוך מאד. אחר שנסעו הגיע למקום שועל והביט בתשוקה בכינור. מאוד היה תאב לכינור, אך מאידך חשש שהוא מלכודת... כי פעם הסתבך במלכודת ונאלץ לכרות אצבע שלימה בשיניו כדי להשתחרר... אט אט קרב אל הכינור והתחכך בו קלות. הכינור הפיק צליל ענוג אך הוא עדיין פחד. שוב נגע במיתרים שפיעמו במתיקות אך הפחד לא פג. אמר: **הקול קול של מלאך, והמחשבות, מחשבות של שד...**

הקליפות מאוד בקטרוגים, ועל ידי קול קשקוש המעות בערב יום כיפור, נפרדו ונפוצו לכל עבר.

אמר הרה"ק רבי פנחס מאריץ: לכן מתענים ביום כיפורים כי בו ביום ירד משה רבינו עם התורה הקדושה עליה נאמר "אל תקרי מורשה אלא מאורסה". נמצא יום כיפורים הוא יום החופה שבו החתן והכלה מתענים. ולכן גם מתחילים את היום באמירת כל נדרי, על דרך מאמרם (נדריים ע"ב): דרך תלמידי חכמים, עד שלא הייתה בתו יוצאת מרשותו, אומר לה: **כל נדריים שנדרת בתוך ביתי, הרי הן מופריין...**

עוד אמר הרה"ק מקאריץ: בליל יום כיפור באמירת "כל נדרי" צר מאוד בבית הכנסת, כי עדיין מוכתמים מעוונות ובעל גאוה אין אני והוא יכולין לדור במדור אחד. אך בבוקר כשמחליץ עוונותיהם, כבר עומדים רווחים... גם בשבת בלילה צר אצל השולחן ובבוקר מרווח...

מדוע בוכים אנשים כל כך לפני אמירת כל נדרי? אמר הבעל שם טוב הקדוש: כי זו השעה האחרונה של עשרת ימי תשובה בה יש עדיין לשטן שליטה, על כן מתגבר מאוד לקטרג באותם רגעים והנפש מרגישה זאת ובוכה מאוד... הרה"ק מקאריץ אמר: לקראת אמירת כל נדרי יורדים מהעולמות עליונים מלאכים ונשמות לאין מספר, ואין מקום שיכול להכיל אותם, רק הדמעות הנופלות מעינינו...

פעם שמע הבעל שם טוב יהודי אומר את ויודי 'אשמנו' בניגון נפלא מאוד מאוד. אמר: **ריבוננו של עולם! אלמלא היו ישראל חוטאים, מאין היה לך 'אשמנו' כזה!?!...**

פעם בקשו עסקני העיר מעז'בוז' לסלק את גבאי הצדקה הניצבים ערב יום כיפור בבית הכנסת ומקשקשים בקערות, כשהם מבבלים את כוונת המתפללים. מנע בעדם הבעל שם טוב וסיפר: שנה אחת התעצמו

נרות החיים

כיוון שאין לכבד את יום הכיפורים באכילה ושתייה, תקנו חכמים ראשונים לכבד את היום בהדלקת נרות בבתי כנסיות ובבתים. עוד בתקופת גלות בבל, אנו מוצאים את המן הרשע מספר לאחשוורוש על היהודים: **בצומא רבא מדליקין נרות!**

בנוסף לטעם יסודי זה להדלקת הנרות, נאמרו בדבר עוד טעמים: יש כותבים כי היות וביום הכיפורים ישראל קדושים מרבים באמירת תחנונים ופיוטים שאינם שגורים, מדליקים נרות להועיל לאמירה השוטפת. טעם נוסף: כי תקנו לברך במוצאי יום כיפור על נר ששבת, לזאת מדליקים נר מערב יום טוב. והלבוש כתב טעם נורא ונפלא עד מאוד: נר ה' נשמת אדם! **יבוא הנר ויכפר על נשמת האדם!**

נחלקו הפוסקים האם ראוי לברך על הדלקת נר של יום הכיפורים. שורש המחלוקת בטעם הדלקת נר של שבת. אם עיקרו של נר שבת לכבוד הסעודה, כי אז אין לנו סמך לברך על הדלקת נרו של יום כיפורים שאין בו אכילה ושתייה. או שטעם נר שבת משום שלום בית, שאז ראוי לברך גם על נר של יום הכיפורים. למעשה נהגו לברך **"להדליק נר של יום הכיפורים"**, ובערב יו"כ שחל בשבת: **"להדליק נר של שבת ויום הכיפורים"**.

בשנים קדמוניות היה המנהג כי כל איש ואשה עושים להם נר לסימן טוב וקוראים להם **"נרות החיים"**, אך בימינו לא נוהגים בדבר רק נשואים. כמה צדיקים נהגו להכין הנרות במו ידיהם ואמרו: **"לקשור את הנשמות עם הגופים"**. כי הנר רומז על הגוף והשלהבת היא הנשמה הדולקת בראשו. ובכך התפילה כי בכל השנה הבאה עלינו לטובה, תהינה הנשמות קשורות בגופים.

גם נהגו להכין נרות נשמה להורים שנפטרו, כי ספרי מתים נפתחים גם כן וצריכים כפרה, ועל ידי נר ה' נשמות אדם, נעשה להם תיקון ואז ינוח להם. מי שכבה נרו, היו נעצבים אל ליבם ורואים בכך סימן רע. אך באמת אין בדבר כלום ומוטב לשמוח וטוב לב משתה תמיד. ומי שידוע בנפשו כי תטרד שלוותו ח"ו, יערב נרו בשאר נרות ואז ילך לבטח דרכו, אם יכבה לא ידע, ושכב וערבה שנתו. ובאמת אין נאה כלל לעם קדוש לילך אחרי ניחושים. אשרי ההולך בשמחה ובתמימות.

כבה נרו, ישוב וידליקנו במוצאי היום ויניחנו עד גמירא, ויש בזה דבר סגולי. נשות אשכנז נהגו להכין הפתילות לנרות ביום ח' תשרי, משום שהוא יום חנוכה בית המקדש. בא וראה מה היה לדבורה אשת לפידות שהייתה מכינה פתילות עבות לבית המקדש להגדיל אורן. אשרי חלקה. ויאמר: **"הנני מתקן פתילות אלו לכבוד יום הכיפורים"**.

משקה הדמעות

את המשל הבא נשא הרה"ק בעל הישמח משה לפני התקיעות:

פחד וחלחלה שררו בקרב שרי הממלכה. ברגע של משובה חטאו לפני המלך ועתה הכעס גדול מאוד... המלך אינו מוכן לשהות לפיוסיהם וגזר דין קשה ומר מרחף מעל ראשם. מה עושים? אחד השרים נזכר בידיד נעורים של המלך, אוהב דבק מאח. בוודאי ידע כיצד למצוא מסילות לליבו הכועס של המלך... בצר להם נקשו על דלתו של ידיד הנעורים: רוח המושל עלתה עלינו וכולנו חרדה מגזר דינו הקרב... אמר הידיד: שמעו לעצתי! ישנו משקה אחד הערב עד מאוד לחיכו של המלך. אם תצליחו להשקותו במשקה, תשתנה רוחו במפתיע והכעס יתחלף באהבה גדולה! שמחו השרים וביקשו ללכת, אך הידיד עצר בהם. עם דמעות בעיניים ביקש: **אחים יקרים! דעו כי גם עלי המלך כועס מאוד. עשו עמי חסד, ואמרו לו שאני הוא שהענקתי לכם את העצה היקרה הזו...**

סיים בעל הישמח משה: אני הוא ידיד המלך... עצתי לכם שתביאו לו משקה מיוחד. משקה הדמעות... הדמעות הללו כוחן יפה להסיר חרון אף וכעס. אך דעו נא אחי כי גם עלי המלך כועס. עשו עמי חסד ואמרו לי כי אנו הוא שנתתי לכם את העצה...

הגאון הקדוש רבי אברהם אבא מפרנקפורט דמיין – י"א תשרי תקכ"ט

להסיר המסווה מעל פניו וגאונותו נודעה ברבים. רבי אביש התפרסם כאיש קדוש ונורא ואמר עליו הבעש"ט הק', שהינו בעל רוח הקודש ובקי במתיבתא דרקיעא! אחר רבנותו בקאריב, כיהן בראש קהילות רבות שהאחרונה בהן פראנקפורט דמיין, על שמה גם נחרט לעד: **'דבי אביש'ל פראנקפורטער'**. במהדורא ישנה של ספרו מביא פשט בדברי תוספות מוקשה **"מפי הרוג אחד"**... מאחורי הפירוש מסתתר הסיפור הבא: איש נבער מתושבי פד"מ היה נוהג להתייעץ עם ר' אביש בכל שאלה שנקרתה לפניו. בדרכו פעם להציע את שאלותיו, חלף בסבך יער ונרצח על קידוש השם בידי שודדים. עם פטירתו נעשה רעש בשמים ומלאכי מעלה ביקשו להכניסו לגן עדן. כנגדם התייצבו מלאכים רעים שהזכירו את חייו הריקים והנבערים. בסוף אמרו: כיוון שהיה בא לשאול כל דבר את רבינו, ילך גם עכשיו לשאול מה דינו... ויהי בחצי הלילה ורבי אביש'ל לומד לאור הנר, והיהודי נכנס פנימה בלי לנקוש בדלת: **רבי, נפטרתי מן העולם, ובבית דין של מעלה מבקשים לשמוע את דעת רבינו להיכן יוליוכנו...** הקפיד רבי אביש'ל על שמפריעו בדברי הבאי באמצע הלימוד ושילחו. אך האיש בכה: **רבי, נפטרתי מן העולם!** אמר ר' אביש: **כרגע אני מתקשה בפשט דברי התוס'. אם כנים דבריי, הבא לי פירוש מעולם האמת...** אחר שעה חזר האיש עם פשט! אז ידע רבי אביש כי מדבר אמת כי בחייו לא ידע צורת אמת... זכות רבינו הקדוש יועעכי"א.

בכפר סמוך לעיר קאריב, התגורר יהודי בשם רבי אביש שעסק למחייתו בהפקת שמן מעצים. איש לא ידע כי אחורי חזותו מסתתר גאון ומקובל שייצק מים על ידי הגאון בעל ה'סמיכת חכמים'... פעם נקלע הרב מקאריב לכפר עם בני לווייתו וכששמע שדר שם יהודי, נכנס לביתו. שאל את בעלת הבית היכן בעלה? השיבה: מאכיל את הבהמות... והלילה היה קר מאוד והרב לא הבין מי מאכיל את בהמותיו זמן רב כל כך בכפור כזה... בסוף יצא החוצה ושמע מבית סמוך קול שני אנשים מתנצחים בלימוד. קרב לחלון וראה את רבי אביש לבדו! הבין שאליהו מצוי אצלו... רבי אביש הצטער שהתגלה אך הרב הבטיח שלא יגלה דבר. לאחר שנים נפטר רבה של קאריב וטרם מותו ציווה לקחת לרב את רבי אביש מן הכפר... באו לר' אביש ושאלו אם ירצה להיות רב. שאל אותם: מה זה רב? אמרו: מורה בשאלות תערובת בשר וחלב, טריפות, טומאה... פנה לאשתו: שמעת? הם אומרים שאסור לערב בשר וחלב... האנשים נחרדו ושבו לעירם בפחי נפש. רבני העיר הסיקו כי בוודאי רבי אביש מן הנסתרים וביקשו לקבלו לרב למרות הכל. רבי אביש סירב, ויום אחד כשהגיע למכור שמן בשוק, ארבו לו והושיבוהו בכוח על כס הרבנות. בחלוף הזמן נוכחו כי מחבב מאוד מצוות כמו ברית מילה וסנדקאות ואט אט הבחינו גם בגילויי רוח הקודש נוראים המתרחשים במחיצתו... אז גזרו עליו

הבעש"ט שמע על רב שמזמר את וידוויי יום כיפור בניגון שמח. שלח אחריו לדעת מה זה? אמר: עבד שגורף ביבין של המלך, אם אוהב הוא למלך, הוא שמח בעבודתו ביותר ומזמר ניגון שמחה!

לאקדה, אך מעיין של רחמים ששופע מעיניו הזכות של הצדיק מעביר לאות מוזרה באיבריו... הוא צונח חזרה לכסא והמבטים מצטלבים שוב ושוב. מה אתה רוצה? הרבי: שמעת על הבעל שם טוב? הוא היה אומר שעל כל יהודי לבקש: "הצילני מדמים אלוקים", שהכסף לא יהיה לי לאלוהים... אימא שלי, נישאה בצעירותה למלמד זקן כדי להינצל מציפורניו של פריץ רשע שהבטיח לאביה את כל הון ביתו... אתה לא עמדת בניסיון והדמים נהיו לך לאלוהים... מבטיו של הפריץ נפלו לארץ והצדיק המשיך: **יצחק דוד!!!** רעמת השיער המאפירה ניתרה בבהלה. יצחק דוד, אתה יודע מה יש הלילה? מבטי הפריץ בחנוט אט אט את בגדי הלבן של הצדיק... הוא לא הספיק לענות, כשהרבי לחש: **יום כיפור! יום כיפור יצחק דוד...** הכלב התרפס לרגלי אדונו, חש כי משהו חמור קורה לו. הפריץ נע באי מנוחה. הרבי: הלילה הוא יום כיפור. בבית הכנסת הקטן בכפר, ממתנים תשעה יהודים למנין. אם תצטרף אלינו, תהיה זו ההזדמנות שלך. **העשירי יהיה קודש...**

עוד חצי רחוב אחד נסרך הכלב בעקבות הפריץ עד שהבין שאולי הוא הולך לבלי שוב... שער הברזל המפחיד נע על צירו שעה ארוכה כשהוא משמיע חריקות נוגות. ואולי הוא עוד חורק עד היום... הדרך לבית הכנסת הייתה ארוכה כל כך... הרבי בבגדי לבן והוא בחליפת ציד ושיער פרוע. "כל נדרי..."

הנרות כבר כמעט כלו וכמה מן הזקנים נרדמו. הרבי נכנס בסערה וקרב ללא אומר ודברים אל ארון הקודש. "אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה"... שני ספרי תורה היו שם. אחד הכניס בידיו של הפריץ ואת השני נתן בידי ה'גבאי'... ואז פתח בנעימת הנשמות הזו שלא ידוע איך באה לעולם: "בישיבה של מעלה, ובישיבה של מטה אנו מתירים להתפלל עם העבריינים"... השמונה הסתכלו באלם בפריץ האוחז בספר, כשלפתע נשמעה צווחה מרטיטה: אוווווו... אוי... אוי... רבי לייב שרה'ס לא שומע כלום. הוא מנגן כמו שנגנו בבית מדרשו של הבעל שם טוב... ואש, אש זולקת בבית הכנסת... שמונה יהודים שלא יודעים מה היה להם ופריץ מעוטף בטלית שמצווח כמי שמתו מוטל לפניו.

"ונסלח לכל עדת בני ישראל, ולגר הגר בתוכם, כי לכל העם בשגגה..." המתפללים הלכו לישון, הצדיק הלך להיכן שהלך, ולצד העמוד המשיכה להתנועע דמות מעוטפת אגב יללות מרטיטות... כשחזרו המתפללים בבוקר, מצאו אותה עדיין שמה, מרצדת עם הנרות. כל הלילה עמדה. גם כל היום. כנועה ומרוסקת. שבורה ומקומטת. כשניגן רבי לייב 'על חטא', היא יללה וסחטה דמעות אפילו מישראל העגלון המחוּספס. הקירות בכּו איתה. עשרות שנות התבוללות בכּו. אלפי שבתות מחוללות ומצוות שנרמסו ברגל גאווה... אוווווו! אוווווו!

ככל שחלפו השעות, היא הלכה והשתופפה. ניכר היה שכוחותיה אוזלים... "היום יפנה, השמש יבוא ויפנה, נבואה שערירך"... רגעים אחרונים של יום שאינו מן העולם הזה. שערים פרוצים ונשמות שמסתערות פנימה בבכי כבוש... אשדי אהבה שמכפים ללא הפוגות ורוח פיוס שמלטפת את היקום. הגוי נכנס להדליק את הנרות טרם תשתרר עלטה. רבי לייב שרה'ס התכוון לקרוא בקול את פסוק 'שמע ישראל', אבל יצחק דוד, היהודי מפעם, היהודי המוכתם שכבר נפרד אמש מעברו, הקדים אותו... פתע פתאום זינק לעבר ארון הקודש, הטיח את ראשו פנימה וצרח בכוחות לא לו: **שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד...**

אחר סובב ראשו אל הקהל, הפשיל את טליתו וצרח בעיניים רושפות: 'הוא האלוקים! ה' הוא האלוקים! ה' הוא ה... בפעם השביעית קרס על פתח ארון הקודש והשיב את נשמתו ליוצרה...

אין מנין!... שמונה זוגות עיניים דומעות בהו ברבי. העשירי איננו... איך נתפלל ערבית? רבי לייב אמר: צדיקים במיתתם, קרויים חיים. המניין לא נחסר...

1-ה-1-א ר-ה-1-ם - - -

רוח סופה התפרצה פתאומית מן האופק והסתחררה סביב עגלתו הרעועה של רבי לייב סרה'ס, הצדיק המסתורי. השמים נקשרו בעבים כהים ומיליוני עלי שלכת חסמו את המרחב במעגלים צפופים. רבי לייב הבין כי אל העיר הגדולה כבר לא יספיק להגיע טרם פרוס יום הכיפורים... שעות ארוכות נלחמו הסוסים בסופות עד שקרסו אין אונים בטבורו של כפר קטן על אם הדרך. השמש הנוטה מערבה דחקה ברבי לייב לקיים את מצוות היום באכילה ושתייה ועד מהרה כיוון צעדיו לבית הכנסת הקטן... מספר מבטים כבויים ננעצו בו מאחורי ספסלים גבוהים ומגושמים. יהיה כאן מנין היום?

על רקע בית הכנסת האפלולי, נדמה בשיראיו למלאך. האומללים השיבו בהמהום לא מובן שנמהל בדממה המעיקה ובריח הדפים המתפוררים. טלית צהובה ופרומה נסרכת מן העמוד על הארץ... ארון הקודש חציו פתוח. חלונות שבורים וקליפי סיד הנושרים מן התקרה. נר נשמה מפויח שלא ראה אש מיום כיפור שעבר ומקל הליכה שנשכח על ידי 'מגיד' נודד... בית הכנסת הפועל יום אחד בשנה... המבטים התמימים התקרבו אליו. הם הסתכלו בו כמו ילידים שמצאו אדם, והוא רק רצה לנשק אותם ולקלף באחת את מעטה הפשטות החופה על נשמתם הזוהרת... העם שבשדות! יהודים מתוקים שכמוכם... אמרו נא: יהיה כאן מנין היום?

דמות אפרורית שהתמזגה בארון הספרים, המהמה מן הירכתיים. כן, רבי! אנחנו שמונה, ועוד מעט יבואו שני שומרים מהיער... אחים יקרים! רבי לייב רצה לבכות. השמש נוטה מערבה... עוד מעט יתקדש ליל יום כיפור! תיכף נזכה כולנו להיות כמו מלאכים!... כן... יש. רבי לייב פתח באמירת התחינות שלפני 'כל נדרי'... תיקון גדול יהיה פה הלילה...

הזמן נקף ולפתע חש משיכה בכתפו. 'הגבאי'... רבי, יקר! עכשיו שמענו כי שומרי היער לא יבואו. אמש נשלחו למאסר בעקבות עליה... כך ביובש ופשטות אבל מאוזנו הרגישה של רבי לייב לא נעלמה נימת האכזבה מכך שהתפילות הקדושות בשנה ייעשו ללא מנין. היהודי שב לפינתו והתכנס בתוך עצמו. רבי לייב צפה בחלון וראה שכבר החשיך. כן, חייבים לעשות משהו... באחת פשט את טליתו והלם על הבימה. המבטים המאובנים ריצדו רגע. אחים יקרים! שמעתם על הבעל שם טוב הקדוש? הוא אמר, שכשמחפשים טוב בתוך האפר, ניתן לפעמים למצוא גחלת... גם בכפר קטן כזה על אם הדרך, אפשר לפעמים למצוא יהודי. אולי מוכתם, אולי רחוק, אבל יהודי... השמונה לא נעו ולא זעו. רבי לייב תלה בהם עיניים שואלות... הוא מהירכתיים הזדקף, קרב אל רבי לייב למבטיהם המשתאים של השבעה והצביע בעד החלון הפתוח... בטירה המתנוססת שם על הגבעה, מתגורר אדון הכפר. גוי גמור. אבל לפני ארבעים שנה היה יהודי... הפריץ הקודם הבטיח לו שאם יישא את בתו היחידה ינחילו לו את כל רכושו... הוא לא עמד בניסיון.

סוחר הסמרטוטים שיגר אל האיש מבט נזעם. יום כיפורים היום לא יום פורים!... ר' לייב פצח בניגון דבקות וקרב אל הדלת. אמור נא! עצר לפתע. היא הביאה לו ילדים, הגויה? לא! והיא גם התפגרה זה מכבר והותירה אותו לאנחות... שיהיה לכם יום טוב! יהודים...

כשהשמונה הבינו שהוא הולך לבית הפריץ, הפכה שתיקתם לזעם כבוש. מה הבאת עלינו? הטיחו באיש מן הירכתיים. וכך הם הצטופפו על יד החלון, שמונה יהודים בבית כנסת אפלולי אחד בליל כל נדרי, מבטיים אחר מעילו הצחור של הצדיק הנבלע בחשכת הליל.

אוי למי שיעיז להזכיר לפריץ הכעוס כי הינו יהודי... זאת יודעים אפילו הגויים בכפר. על שולחנו מונח רובה טעון ובחצרו שני כלבים תאבי דם... אבל רבי לייב שרה'ס הצדיק כבר שכח מזמן מה זה לפחד מבני אדם. הוא מוצא שער, אז הוא פותח אותו לרווחה. עובר מטרקלין לטרקלין עד שפוגש את הפריץ יושב בחדרו ומסתכל בכלבו האהוב. הפריץ מזנק בבהלה וידו נשלחת

08.852.0.852 אפא